

Załącznik do Uchwały Nr IV/32/19

Rady Gminy w Książkach z dnia 15 lutego 2019 r.

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE KSIĄŻKI
NA LATA 2019 – 2021**

Książki, luty 2019

Spis treści

Spis treści.....	2
WSTĘP.....	3
PODSTAWA PRAWNA.....	3
ZAŁOŻENIA OGÓLNE.....	4
DIAGNOZA	5
CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU	10
EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU	13
ADRESACI PROGRAMU	13
REALIZATORZY PROGRAMU	13
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	14
MONITORING I EWALUACJA.....	14
ZAKOŃCZENIE	14

WSTĘP

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Książki został opracowany na lata 2016 – 2018, został przyjęty uchwałą Nr XVIII/102/16 Rady Gminy w Książkach z dnia 27.04.2016 r. i stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy. Obowiązek ten wynika z art. 176 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W związku z zakończeniem okresu realizacji obowiązującego programu, należało opracować kolejny na następne lata.

Program skierowany jest do wszystkich rodzin z terenu Gminy Książki, w tym szczególnie rodzin, które są zagrożone wykluczeniem społecznym, mają szczególne potrzeby, rodzin wielodzietnych. Nadrzędnym celem programu jest dbanie o dobro rodziny. Rodzina to podstawowa grupa społeczna. Środowisko rodzinne to pierwsze środowisko wychowawcze w życiu dziecka, które wywiera ogromny wpływ na powstanie wzorców, autorytetów, norm, zachowań i wartości.

Rodzina nie zawsze prawidłowo wypełnia swoje podstawowe funkcje. Dłuższe zaburzenie może powodować jej niewydolność, co w konsekwencji może prowadzić nawet do rozpadu. Najczęstsze problemy, które negatywnie wpływają na rodzinę to bezrobocie, ubóstwo, uzależnienia, w tym alkoholizm, narkomania, uzależnienia behawioralne, które stanowią bardzo duże zagrożenie dla dzisiejszej młodzieży oraz długotrwała choroba i niepełnosprawność. Zagrożenie dla rodziny stanowi również kryzys edukacji, autorytetów i wartości.

W celu umocnienia rodziny tworzy się w Gminie Książki Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019 – 2021, jako zespół działań wszystkich instytucji niosących pomoc dziecku i rodzinie.

PODSTAWA PRAWNA

- ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2018, poz. 998 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2018, poz. 1508 ze zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2018, poz. 2220 ze zm.),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz. U. 2018, poz. 2134),
- ustawa z dnia 26 października 1982 o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2018, poz. 2137 ze zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. 2018, poz. 1878 ze zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015, poz. 1390),
- ustawa z dnia 04 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. 2016, poz. 1860 ze zm.).

Ponadto założenia Programu wpisują się w strategię rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Książki na lata 2014 – 2020.

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Rodzina jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju. Rodzina, która przeżywa kryzys potrzebuje wsparcia. Pomoc możliwa jest dzięki współpracy służb zajmujących się wsparciem rodziny, dla których dobro dziecka i rodziny jest najważniejsze.

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie pracy z rodziną.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Zgodnie z ustawą dziecko ma prawo do wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowania dziecka poza rodziną, opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, powrotu do rodziny, do utrzymania osobistych kontaktów z rodzicami (chyba że sąd postanowił inaczej), stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań, przekonań oraz zabawy i wypoczynku, pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia, ochroną przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka, informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości, ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem, poszanowaniem tożsamości religijnej i kulturowej.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, w rodzinie, która ma trudności w prawidłowym wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, wójt zapewnia wsparcie poprzez:

- analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny oraz dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone w dwojaki sposób, w formie pracy z rodziną oraz pomocy w opiece i wychowaniu dziecka. Należy przy tym zaznaczyć, iż wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i aktywnym udziałem. Praca z rodziną prowadzona jest w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych, pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego oraz organizowanie dla rodzin grup wsparcia.

W przypadku, gdy w rodzinie występują trudności opiekuńczo – wychowawcze, rodzinie na wniosek pracownika socjalnego może zostać przydzielony asystent rodziny, który prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Pracę asystenta rodziny organizuje ośrodek pomocy społecznej w gminie.

W celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówka prowadzona przez gminę lub inny podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania, w formie opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych, specjalistycznej oraz pracy podwórkowej. Placówka wsparcia dziennego może zapewniać opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia

sportowe i rozwój zainteresowań lub organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne lub indywidualne programy korekcyjne, psychokorekcyjne lub psychoprofilaktyczne lub realizuje działania animacyjne i socjoterapeutyczne.

W celu wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzina może ponadto zostać objęta pomocą rodziny wspierającej. Rodzina taka przy współpracy z asystentem rodziny, pomaga rodzinie w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych.

W przypadku, gdy nie ma możliwości zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców, dzieci kierowane są do pieczy zastępczej prowadzonej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. Wówczas podejmuje się działania mające na celu zrealizowanie planu pracy z rodziną i dzieckiem, który pozwoli na krótkoterminowy pobyt dziecka poza rodziną biologiczną.

DIAGNOZA

Gmina Książki sąsiaduje z gminami Dębowa Łąka, Bobrowo, Jabłonowo Pomorskie, Radzyń Chełmiński i Wąbrzeźno. Gminę podzielono na 8 sołectw: Blizno, Blizienko, Brudzawki, Książki, Osieczek, Łopatki, Szczuplinki i Zaskocz.

Na terenie Gminy Książki znajduje się Szkoła Podstawowa i Przedszkole, Gimnazjum, Gminny Ośrodek Kultury, Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w strukturze którego działa świetlica środowiskowa.

W gminie Książki na dzień 31 grudnia 2018 r. zameldowanych było 4200 osób, w tym 2075 kobiet i 2125 mężczyzn.

Z danych statystycznych tut. Ośrodka wynika, że liczba rodzin, którym udzielono pomocy każdego roku maleje.

Tabela 1. Liczba rodzin, którym udzielono pomocy i wsparcia w ramach pomocy społecznej w latach 2016 - 2018

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	173	159	113

Powody, dla których rodziny korzystały z pomocy społecznej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Powody przyznania pomocy, liczba rodzin i osób w rodzinie, którym udzielono pomocy w latach 2016 - 2018:

Powód trudnej sytuacji klientów tut. Ośrodka	Liczba rodzin			Liczba osób w rodzinie		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Ubóstwo	96	97	70	288	289	206
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	1	1	1	1	1	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym wielodzietność	30	26	19	157	136	96

Bezrobocie	125	95	72	391	286	211
Niepełnosprawność	46	56	47	118	142	117
Długotrwała lub ciężka choroba	58	70	53	152	199	156
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gosp. domowego	38	44	33	136	169	122
Przemoc w rodzinie	3	0	2	10	0	6
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	15	12	9	27	16	10
Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1	2	0	1	3	0
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa	0	0	0	0	0	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0

Dane własne Ośrodka wg. Sprawozdania MPIPS

Ponadto pracownicy socjalni udzielali wsparcia rodzinom, w których istniało przypuszczenie o stosowaniu przemocy domowej. Procedura „Niebieskiej Karty” była uruchomiona w 2016 roku w 3 środowiskach, 2017 roku w 11 środowiskach i 2018 roku w 11 rodzinach.

Powyższe dane wskazują, że dominującym powodem było bezrobocie, kolejnym ubóstwo, następnie długotrwała choroba. Jednak jak wynika z danych statystycznych liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej jest coraz mniejsza. W 2018 r. zdecydowanie mniej osób korzystało z pomocy społecznej w związku z wyżej wymienionymi problemami. Zdecydowany spadek bezrobocia na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Książki zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Wąbrzeźnie w latach 2016 - 2018:

	2016	2017	2018
Ogółem	261	214	163
W tym kobiety	156	131	101

Po wejściu w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gminy zostały zobligowane do udzielenia wsparcia rodzinom przeżywającym trudności, problemy opiekuńczo – wychowawcze w postaci asystenta rodziny.

W latach 2016 – 2018 w Gminie Książki był zatrudniony 1 asystent rodziny w zadaniowym systemie pracy. Elastyczny czas pracy asystenta pozwolił być z rodziną zgodnie z jej potrzebami. Rolą asystenta rodziny było niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym, z małoletnimi dziećmi. Aktualnie zgodnie z ustawą asystent może mieć pod opieką nie więcej niż 15 rodzin w jednym czasie.

Od 2016 roku asystent rodziny jest zatrudniony w tut. Ośrodku na umowę o pracę w zadaniowym systemie czasu pracy. Gmina co roku przystępuje do programu ogłaszanego przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”, w ramach którego otrzymuje dofinansowanie do wynagrodzenia asystenta rodziny.

Tabela 4. Wydatki na wynagrodzenie asystenta rodziny oraz otrzymane dofinansowanie w Gminie Książki latach 2016 - 2018:

	2016	2017	2018
Wydatki łącznie, w tym	31.251,38	35.474,05	44.623,35
Fundusz pracy	-	15.025	5.882
Dotacja z budżetu państwa	22.800	7.410	14.956
Środki własne	8.451,38	13.039,05	23.785,35

Asystent rodziny łącznie w roku 2016 objął wsparciem 16 rodzin, 25 osób dorosłych i 36 dzieci, w tym troje pełnoletnich pozostających na utrzymaniu rodziców. Z dwiema rodzinami asystent rodziny zakończył współpracę z powodu braku efektów. Z trzema rodzinami została podjęta współpraca na wniosek pracowników socjalnych, z uwagi na występujące problemy opiekuńczo – wychowawcze i zdrowotne. W 2016 r. dwie rodziny, w których pracownik socjalny wnioskował o wsparcie asystenta rodziny nie wyraziły zgody na współpracę. W roku 2017 asystent objął wsparciem 15 rodzin, 26 osób dorosłych i 36 dzieci, w tym jedno pełnoletnie na utrzymaniu rodziców. Z jedną rodziną asystent zakończył współpracę z powodu braku efektów, natomiast z dwiema rodzinami z uwagi na zmianę miejsca zamieszkania. Z trzema rodzinami została podjęta współpraca na wniosek pracowników socjalnych, z uwagi na występujące problemy opiekuńczo – wychowawcze. W roku 2018 asystent rodziny objął wsparciem 15 rodzin, w tym 21 osób dorosłych i 37 dzieci, w tym dwoje pełnoletnich pozostających na utrzymaniu rodziców. Z trzema rodzinami asystent zakończył współpracę, w dwóch rodzinach z uwagi na osiągnięcie zakładanych celów, w jednym ze względu na brak zakładanych efektów. Z trzema rodzinami została podjęta współpraca i podpisany plan pomocy rodzinie.

Tabela 5. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny w latach 2016 - 2018

	2016	2017	2018
Liczba rodzin	16	15	15
Liczba dzieci w rodzinach	36	36	37

- Najczęstsze powody przyznania pomocy rodzinom w postaci wsparcia asystenta rodziny:
- problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi,
  - niepełnosprawność osób dorosłych lub dzieci,
  - problemy szkolne dzieci,
  - brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego i prawidłowego gospodarowania budżetem domowym,
  - bezrobocie,
  - przemoc w rodzinie,
  - problem alkoholowy w rodzinie.

Główne problemy występujące w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny to bezrobocie, niezaradność życiowa, niskie kompetencje wychowawcze, brak dbałości o higienę osobistą i własny wizerunek, nieumiejętność gospodarowania budżetem domowym, niewłaściwe relacje panujące w rodzinie, alkoholizm, przemoc i problemy zdrowotne.

Kolejną formą wsparcia rodziny zgodnie z ustawą z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej są rodziny wspierające. W latach ubiegłych na terenie Gminy Książki nie funkcjonowały rodziny wspierające.

W latach ubiegłych działaniem na rzecz dziecka i rodziny przeżywającej trudności było także prowadzenie świetlicy środowiskowej, która funkcjonuje w strukturze Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Książkach. Świetlica działa w dni nauki szkolnej, od poniedziałku do piątku przez 5 dni w tygodniu, po dwie godziny dziennie.

Tabela 6. Liczba dzieci uczestnicząca w zajęciach w świetlicy środowiskowej w latach 2016 - 2018

	2016	2017	2018
Liczba dzieci	15	15	9

W ramach wsparcia rodziny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie Karta Dużej Rodziny – to rządowy program wspierania rodzin wielodzietnych, skierowany do rodzin posiadających co najmniej 3 dzieci do 18 roku życia lub 25 roku życia jeżeli kontynuuje naukę. Przyznanie karty jest bezpłatne i przysługuje każdemu członkowi rodziny, niezależnie od dochodu. W 2016 roku wydano 34 karty, w tym 12 dla opiekunów i 22 dzieci z terenu Gminy Książki. W 2017 roku wydano 15 kart, dla 3 rodzin z terenu Gminy Książki, w 2018 wydano 21 kart dla 5 rodzin.

Z dniem 1 stycznia 2012 roku, gminy rozpoczęły współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej. 10% kosztów pobytu dziecka w pieczy zastępczej w pierwszym roku, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej i 50% w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Koszty współfinansowania dzieci w pieczy zastępczej z terenu gminy pokazuje poniższa tabela.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, umieszczonych po 1 stycznia 2012, za które Gmina ponosi odpłatność.

	2016	2017	2018
Liczba dzieci	6	6	4
Koszt utrzymania	23.291,73	29.610,74	19.657,50

W latach 2017 - 2018 z terenu gminy Książki żadne dziecko nie zostało umieszczone w pieczy zastępczej. 2 małoletnich którzy zostali umieszczeni w pogotowiu rodzinnym w 2016 roku, w 2017 powrócili do rodziny biologicznej. Dzieci za, które gmina ponosiła wydatki, przebywały w rodzinach zastępczych. W latach 2016 – 2018 żadne dziecko z terenu Gminy Książki nie przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

W ramach działań pracownicy GOPS na bieżąco analizują sytuację rodzin, których dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej, prowadzony jest również stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem poprzez stały kontakt pracowników socjalnych, asystenta rodziny, kuratorów, pedagogów, lekarza, pielęgniarki środowiskowej i dzielnicowego.

W celu opracowania Programu, dokonano analizy SWOT.

ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, - współdziałanie instytucji pracujących na rzecz dziecka i rodziny, - systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym przez pracowników socjalnych, asystenta rodziny, dzielnicowego, pedagogów, - wspieranie rodzin w codziennym funkcjonowaniu poprzez wsparcie asystenta rodziny, - prowadzenie Punktu Konsultacyjnego, - funkcjonowanie świetlicy środowiskowej na terenie Gminy, - realizacja programów osłonowych, profilaktycznych, - wykwalifikowana kadra pomocy społecznej, - spadek bezrobocia wśród mieszkańców gminy, - spadek liczby osób objętych pomocą społeczną. 	<ul style="list-style-type: none"> - mimo spadku bezrobocia, w dalszym ciągu brak wystarczających miejsc pracy na terenie Gminy, - uzależnienie od pomocy społecznej – długoterminowe korzystanie z finansowych form pomocy społecznej, - brak placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy, - brak rodzin wspierających, - niewystarczający dostęp do poradnictwa specjalistycznego, psycholog, psychiatra dziecięcy, terapia rodzin, - brak lokali mieszkalnych z przeznaczeniem na lokale socjalne, komunalne dla rodzin potrzebujących, - brak ośrodków wsparcia i mieszkań chronionych na terenie gminy.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - umieszczenie dzieci poza rodziną tylko w skrajnych sytuacjach, - szybki powrót dzieci do domów rodzinnych, 	<ul style="list-style-type: none"> - postrzeganie GOPS-u jako instytucji udzielającej jedynie pomocy finansowej, - narastający problem zachowań ryzykownych

- wzrost świadomości jaką wartość niesie za sobą rodzina, - zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia rodziny i dziecka, - możliwość pozyskania środków finansowych zewnętrznych	u dzieci i młodzieży, w tym również uzależnienia behawioralne, - złożoność problemów rodzin, - degradacja wartości rodzinnych
---	---

Dokonana analiza pozwoliła wyznaczyć kierunki działań na następne lata realizacji Programu Wspierania Rodziny w Gminie Książki.

CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Cel główny programu.

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Wspieranie rodziny w wychowaniu dziecka oraz w prawidłowym pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.
3. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się niesieniem pomocy dziecku i rodzinie.

CEL SZCZEGÓŁOWY			
Działanie	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Okres realizacji
WSPIERANIE RODZINY W WYCHOWANIU DZIECKA ORAZ W PRAWIDŁYM PEŁNIENIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ W CELU ZAPOBIEGANIA SYTUACJOM KRYZYSOWYM			
Wsparcie asystenta rodziny	GOPS Książki	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym z mocy ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Liczba dzieci w rodzinach. Liczba zakończonych planów pracy z rodziną.	2019-2021
Prowadzenie świetlicy środowiskowej	Gmina Książki GOPS Książki	Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach świetlicy środowiskowej.	2019-2021
Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego	Gmina Książki	Liczba przeprowadzonych konsultacji. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	2019-2021
Realizowanie programów profilaktycznych	Gmina Książki, GOPS Książki, Placówki oświatowe,	Liczba zrealizowanych programów. Liczba uczestników programu.	2019-2021

	Komenda Powiatowa Policji		
Realizowanie szkoleń, prelekcji dla rodziców/opiekunów	Placówki oświatowe, GOPS Książki	Liczba zrealizowanych szkoleń, prelekcji. Liczba rodziców, którzy brali udział w szkoleniu/prelekcji.	2019-2021
Wspieranie aktywnych form wypoczynku oraz wspólnego spędzania czasu z rodziną	GOPS Książki, placówki oświatowe, kulturowe	Liczba zorganizowanych festynów, pikników. Liczba osób, które wzięły udział w spotkaniach.	2019-2021
Upowszechnienie Karty Dużej Rodziny	Urząd Gminy, GOPS Książki	Liczba wydanych kart. Liczba rodzin, którym wydano karty. Liczba lokalnych podmiotów oferujących ulgi dla posiadaczy kart.	2019-2021
Organizowanie grup wsparcia i grup samopomocowych	GOPS Książki, PCPR Wąbrzeźno	Liczba zorganizowanych grup wsparcia Liczba spotkań grupy wsparcia Liczba uczestników grupy wsparcia	2019-2021
Świadczenie usług w zakresie terapii, poradnictwa specjalistycznego, mediacji dla rodzin z dziećmi	PCPR Wąbrzeźno, organizacje pozarządowe	Liczba osób korzystających z terapii, mediacji, poradnictwa. Liczba udzielonych porad	2019-2021
Praca socjalna i interwencja kryzysowa	GOPS Książki,	Liczba osób objętych pracą socjalną. Liczba założonych „Niebieskich Kart”.	2019-2021
Organizacja specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi	GOPS Książki	Liczba dzieci objętych suo dla osób z zaburzeniami psychicznymi	2019-2021
ZAPEWNIENIE BEZPECZEŃSTWA DZIECKU I RODZINIE			
Udzielenie świadczeń z pomocy społecznej	GOPS Książki	Liczba decyzji przyznających świadczenie pieniężne z pomocy społecznej (zasiłki celowe, okresowe). Liczba wypłaconych świadczeń. Liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole.	2019-2021
Udzielenie świadczeń rodzinnych i	GOPS Książki	Liczba rodzin otrzymujących świadczenia.	2019-2021

świadczenia wychowawczego		Liczba wypłaconych świadczeń.	
Świadczenia pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów.	Gmina Książki	Liczba rodzin otrzymujących świadczenie. Liczba wypłaconych świadczeń.	2019-2021
Skierowanie w sytuacjach kryzysowych rodziny do ośrodka wsparcia lub mieszkania chronionego	Gmina Książki, GOPS Książki	Liczba osób skierowanych do ośrodka wsparcia lub mieszkania chronionego.	2019-2021
W sytuacjach kryzysowych umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej i współfinansowanie pobytu	Gmina Książki, GOPS, Powiat, PCPR Wąbrzeźno	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	2019-2021
Monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci szczególnie zagrożonych.	GOPS Książki, Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie, placówki oświatowe, kuratorzy sądowi, służba zdrowia	Liczba rodzin szczególnie zagrożonych. Liczba założonych „Niebieskich Kart”. Liczba wniosków skierowanych do GKRPA.	2019-2021
Współpraca osób i podmiotów na rzecz dziecka i rodziny	Pracownicy socjalni, asystent rodziny, koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, dzielnicowi, kuratorzy, terapeuci, wychowawcy, pedagodzy, służba zdrowia	Liczba posiedzeń zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych	2019-2021
PODNOSENIE KOMPETENCJI SŁUŻB ZAJMUJĄCYCH SIĘ NIESIENIEM POMOCY DZIECKU I RODZINIE			
Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników instytucji wspierających dziecko i rodzinę.	Gmina Książki, GOPS Książki, placówki oświatowe, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA	Liczba szkoleń, grup roboczych, spotkań doradczych. Liczba uczestników szkoleń/grup roboczych/spotkań doradczych	2019-2021

EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

1. Ograniczenie umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną, w pieczy zastępczej.
2. Ograniczenie czasu pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
3. Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.
4. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży.
5. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, podejmowanie odpowiednich działań w rodzinach z problemem uzależnienia lub przemocy.
6. Poprawa sytuacji finansowej rodzin z dziećmi.
7. Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.
8. Zapewnienie schronienia dziecku i rodzinie w sytuacjach kryzysowych.
9. Wyrównanie szans i ułatwiony dostęp do usług publicznych dla rodzin wielodzietnych.
10. Promowanie wartości dużych rodzin, wielodzietności.
11. Podniesienie kompetencji osób niosących pomoc rodzinie i dziecku.

ADRESACI PROGRAMU

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Dzieci i młodzież z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.
3. Osoby i instytucje działające na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

REALIZATORZY PROGRAMU

1. Urząd Gminy Książki.
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
5. Komenda Powiatowa Policji w Wąbrzeźnie.
6. Placówki Oświatowe.
7. Świetlica Środowiskowa.
8. Gminny Ośrodek Kultury w Książkach.
9. Samodzielny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Książkach.
10. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wąbrzeźnie.
11. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Wąbrzeźnie.
12. Sąd Rejonowy Wąbrzeźnie.

Za realizację oraz koordynację działań objętych Programem odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Książkach.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Budżet własny gminy
2. Budżet państwa
3. Inne źródła finansowania

MONITORING I EWALUACJA

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty oraz czy pozwoliły one oraz w jakim stopniu w realizacji celów Programu. Monitoring ma na celu uzyskanie informacji na temat realizacji planowanych w ramach programu działań w zakresie ich czasu realizacji, założeń, źródeł finansowania oraz osiągnięcie rezultatów programu.

W ramach procesu monitoringu i ewaluacji uzyskana zostanie informacja czy i w jakim obszarze program wymaga aktualizacji lub zmian postawionych celów. Pozwoli również zebrać informację, które będą podstawą do planowania działań na lata następne.

Monitoring i ewaluacja będzie prowadzona przez cały okres realizacji programu na bieżąco oraz w ramach rocznych sprawozdań z realizacji programu.

ZAKOŃCZENIE

Gminny program zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i poprawy jakości życia rodzin z Gminy Książki. Rodzinie należy stworzyć warunki do samodzielnego zmierzenia się z problemami, z którymi się boryka, tak aby mogła normalnie funkcjonować w społeczeństwie. Wspieranie rodzin zakłada, że przy pomocy osób z zewnątrz, rodzina będzie w stanie przezwyciężyć sytuację kryzysową.

Zadania określone w programie będą realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dziecka i rodziny przy współpracy instytucji i podejmowaniu skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Książki.